

Fotky jako vzpomínky objektivní, subjektivní i pozměněné

Esej na téma fotografie a jejich role v lidských životech

Lidská paměť ani zdaleka není dokonalá, zejména pak ta vizuální. Člověk je možná dobrý v okamžitém rozpoznávání již známých obličejů nebo vzorů. Mozek však nikdy nebyl stavěn k dokonalému uchování vzpomínek a obrazů. Každá vzpomínka ať už je sebedetailnější je pouze shlukem určitých kusých informací, jež dohromady vytváří daný celek. Samotný proces ukládání má spoustu nedostatků. Člověk si zapamatuje pouze detaily, kterých si povšimne, nebo které zaujmou. Může si též zapamatovat pouze to co chce za předpokladu, že ostatním součástíem nevěnuje pozornost. Navíc vzpomínky s postupem času šednou, vytrácí se a též se i mění. S každým vyvoláním vzpomínky proběhne v mozku k drobné změně původní uložené informace. Ke stejnému efektu dochází též při ukládání zkušeností, zážitků a dalších vzpomínek, které s tou původní mohou nějak souviset. Za překvapivě krátké časové úseky tak může dojít k značnému pozměnění původní uložené reality v realitu naprosto odlišnou, smyšlenou a neakurátní.

Jeden by mohl myslet, že takový problém by měla řešit fotografie. A při naivním náhledu na tuto problematiku to tak lze i pojmout. Fotografie je neměnná. Jednou vyfocena se časem nemění a zůstává taková jaká byla na začátku, pakliže pomineme blednutí fyzické kopie výtisku dané fotografie nebo ztrátu přenosového média. Fotografie může být považována za úplný a ucelený nositel informací a všech detailů. Tím už se však dostáváme k prvnímu z problémů. Fotografie nese pouze omezené množství informací. Toto omezené množství je úzce závislé na počtu obrazových bodů onoho díla. Jednoduše řečeno tedy rozlišení snímacího čipu, či jiného aparátu. Z fotografie lze vyčíst pouze tolik detailů, kolik jich nesou její obrazové body.

Odkloňme se nyní však od fyzických limitací fotografie a zaměřme se na problémy daleko záladnější. Vše co na fotografii je a není, ovlivní jeden člověk. Tím je fotograf nebo

fotografka pořizující snímek. Uložená vzpomínka se neptá kde, kdo přesně stál nebo zda byl otočen tak či onak. Jednoduše si pamatujeme, že tam ta osoba byla a jaký měla účel nebo co dělala. Toto lze ve fotografii docílit pouze před objektivem, nikoli za. Autor snímku se tedy stává bohem rozhodujícím co v jeho realitě existuje a co se v ní neobjeví. Rozhodnutím co vyfotí, pod jakým úhlem a kde se co ve scéně bude či nebude nacházet je v rukou jediné osoby, která tak vzpomínku ukládá. Záleží zda se jí bude snažit uložit subjektivně, či objektivně. Zda bude zasahovat do scény nebo třeba fotografovat pouze část scénérie aby tak vytvořil obraz jiný, než jaká je samotná realita.

Fotografie však přináší mnoho dalších způsobů jak realitu zkusit či zcela pozměnit. Selektivní fotografování je pouze vrcholem ledovce. Vždyť přeci na fotoaparátu je tolik blištivých tlačítek a kroužků. Jejichž využitím lze realitu přetvořit na naprosto novou, dříve nevídanou. Šikovní změna expozice může přítomné části scénérie halit do temného neprodyšného stínu, či přesvětlit k nerozeznání. Hra se světlem a expozicí dokáže přidat hloubku a emoce jinak zcela nezajímavého objektu. Tak jako jsou vzpomínky pouze snůškou důležitých detailů tvořících celek, může i fotografie z rozsáhlé scénérie vyjmout určité objekty nebo dokonce části objektů, na které donutí se soustředit každého, kdo se na ně podívá zatímco vše ostatní skrývá v mlze a neostrostech. Hloubka ostrosti je tak dalším pomocníkem, či snad viníkem zodpovědným za záměrné zaujetí dříve možná objektivní vzpomínky.

Vzpomínky uchováváme ze dvou důvodů. Chceme uchovat znalost a vědění nebo emoce a pocity, které daná vzpomínka vyvolává. To druhé lze ve fotografii značně ovlivnit též. Změna barev může z hřejivé vzpomínky udělat chladnou a děsivou. Z barvitě a veselě šedou a ponurou. Nebo naopak z dočista chudé a nezajímavé vzpomínky vytvořit bohatou a bujarou, plnou života. To co autor neovlivní přímo v době tvorby může ovlivnit později. V době snadno dostupných fotoeditačních softwarů je poměrně jednoduché do fotografie uměle předmět, či dokonce osobu přidat nebo naopak odebrat.

Čemu se tedy potom dá věřit, když nás klamou vlastní vzpomínky stejně tak jako fotografie? Není na tom snad právě tohle to krásné? Vzpomínky nás neklamou, pouze se zjevují tak jak to náš mozek rozhodne. Fotografie je však nástroj, který umožní nám fotografům a fotografkám vědomě rozhodnout jaké vzpomínky budou žít dál a co by v nás měly vyvolávat za pocity. Nakonec však ze všeho nejvíce vždy bude záviset na interpretaci jedince, který se na danou fotografii dívá. Jak jí bude chápat a co bude cítit. To se můžeme snažit ovlivnit jak jen chceme. Nikdy si však nemůžeme být zcela jisti jak budou naše vzpomínky vnímat ostatní.